

Tarkastuslautakunnan Arviointiperiaatteiden päivitys

Aluevaltuusto 29.10.2024

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Tarkastuslautakunnan arviointiperiaatteet 2023-2025

- Arviointiperiaatteissa kuvataan tarkastuslautakunnan arviointitehtävän toteuttamisen periaatteet Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella
  - Tavoitteena on varmistaa yhtenäiset ja selkeät toimintatavat sekä arviointityön laatu ja vaikuttavuus.
  - Asiakirja antaa organisaatiolle ja sidosryhmille kuvauksen siitä mitä tarkastuslautakunnan arviointi tarkoittaa ja miten sitä toteutetaan.
- Arviointiperiaatteet hyväksytyt 16.8.2023
- **Päivitetty tarkastuslautakunnassa 25.9.2024**
  - **Tarkennettu sanamuotoja ja ilmaisuja.**

Mitä tarkastuslautakunnan arviointi on?

- **Arviointi on asetettujen tavoitteiden ja saavutettujen tulosten välistä vertailua**, jossa tehdään arvottavia johtopäätöksiä.
- **Arvottaminen perustuu kriteereihin**, jotka määrittävät arvioinnissa hyvänä tai tavoiteltavana pidettävän asiantilan.
- Siten arvioinnissa arvioidaan arviointimenetelmien avulla saatuja tietoja ja faktoja valittuihin kriteereihin nähden.
- Arvioinnin **kriteereitä voivat olla esimerkiksi aluevaltuuston asettama tavoite tai lainsäädännöstä tuleva velvoite**.
- **Arviointi perustuu kerättyyn aineistoon ja aineistosta tehtyihin havaintoihin.**

Tarkastuslautakunnan arvioinnin tavoitteet

- **Tarkastuslautakunnan arviointien tarkoituksena on tuottaa aluevaltuustolle tietoa toiminnan ja talouden ohjausta ja päätöksentekoa varten.**
- Arviointikertomuksessa aluevaltuusto saa tietoa asettamiensa tavoitteiden toimeenpanon onnistumisesta ja sekä tietoa hyvinvointialueen toiminnan tuloksellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta.
- Arviointitiedon hyödynnettävyyttä parantaa tiedon ajantasaisuus.
- Arviointikertomus on objektiivinen, selkeä ja tiivis kokonaisuus, jonka tavoitteena on toiminnan kehittäminen aluevaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi.

”Uudistusten aikana on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota toiminnan ja palvelujen arviointiin. Arvioinnilla edistetään ja vahvistetaan palveluiden tuottamista kuntalaisille kuntalaislähtöisesti ja tuloksellisesti.”

Lähde: Kuntaliitto, Kehittyvä tarkastuslautakunta tavoitteiden toteutumisen ja tuloksellisuuden arvioijana.

Tarkastuslautakunnan arviointiperiaatteet

- Tarkastuslautakunnan arviointityötä ohjaavat periaatteet
  - **Riippumattomuus**
    - Tarkastuslautakunta on työssään ulkopuolisista tahoista riippumaton.
    - **Tarkastuslautakunta määrittelee arviointisuunnitelmassa mihin se kohdistaa arviointia.**
  - **Objektiivisuus**
    - Arviointi perustuu aineistosta nouseviin havaintoihin ja faktoihin.
  - **Luotettavuus**
    - Varmistetaan monipuoliset tietolähteet.
  - **Vastuullisuus**
    - Tavoitteena on tuottaa mahdollisimman hyvin hyödynnettävissä olevaa tietoa, jolla voidaan tukea aluevaltuuston päätöksentekoa.
- Arviointityö perustuu Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen
  - strategiaan
  - talousarvioon ja taloussuunnitelmaan
  - päätöksiin
  - raportointitietoon sekä
  - muuhun tarkastuslautakunnan hankkimaan tietoon.

Dokumenttiin tehtyjä tarkennuksia

- **Palvelujen toimivuus ja vaikuttavuus**
- **Palveluiden toimivuuden arvioinnissa tehdään palveluille asetettujen tavoitteiden ja saavutettujen tulosten välistä vertailua.** Lisäksi arvioinneissa kiinnitetään huomiota muutokseen, jonka tarkasteltava toiminta tai muu tarkasteltava tekijä aiheuttaa joko yksin tai yhdessä muiden tekijöiden kanssa. Tätä kutsutaan vaikutusten arvioinniksi. Vaikutusten arvioinnissa tuodaan esille eri tekijöiden vaikutuksia muun muassa asiakkaisiin, päätöksiin, toimintaan, talouteen, yms.
- **Arviointityössä ei tehdä varsinaista palvelujen vaikuttavuuden arviointia, mikä vaatisi kontrolloidun koeasetelman,** jonkin tietyn intervention vaikutusten tutkimiseksi.
- **Arviointityössä hyödynnetään kuitenkin tutkittua tietoa muun muassa eri menetelmien ja interventioiden vaikuttavuudesta sekä tietoa kustannusvaikuttavuudesta.**
- **Lisäksi arvioinneissa voidaan huomioida, onko palvelutuotannossa käytössä vaikuttaviksi todetut menetelmät ja toimintamallit.** Vaikuttavuuden arvioinnissa **voidaan hyödyntää myös kansallisia laaturekistereitä,** joiden avulla voidaan tehdä vertaiskontrolloitua arkivaikuttavuuden arviointia.

Dokumenttiin tehtyjä tarkennuksia

- **Palvelujen laatu**

- **Palvelujen laatu on hyvää, kun se vastaa asiakkaan tunnistettuja tarpeita.** Palvelujen laatua voidaan arvioida esimerkiksi asiakastyytyväisyyskyselyjen tulosten avulla, hoito- ja palvelutakuun toteutumisena tai haitta- ja vaaratapahtumien perusteella.
- **Palvelujen laatua voidaan tarkastella myös omavalvonnan toimivuuden sekä ulkoisten valvontaviranomaisten muistutusten ja määräysten perusteella.**

- **Arvioinnin toteuttaminen**

- **Arvioinnin toteuttaminen suunnitellaan siten, että arvioitavasta aiheesta saadaan mahdollisimman kattava ja monipuolinen käsitys.**
- **Arviointien tavoitteena on tuottaa tarpeellista, hyödynnettävissä olevaa ja ajantasaista tietoa.** Arviointitietoa tuotetaan myös seurannan näkökulmasta yhtä vuotta pidemmiltä aikajaksoilta.

Dokumenttiin tehtyjä tarkennuksia

- **Arvioinnin tietolähteet**

- **Tietoa hankitaan eri tietolähteistä ja organisaation eri tasoilta mahdollisimman kattavasti. Jokainen vastaajataho harkitaan tarkkaan, jolla varmistetaan arviointitiedon monipuolisuus ja tarkkuus.**
- Tiedonkeruun monipuolisuus on yksi keino varmistaa arviointiaineiston luotettavuutta ja objektiivisuutta.

- **Keskeisiä käsitteitä**

- **Tarkennettu Arviointimuistio:** Arvioinnista laadittu erillinen raportti, jossa arvioinnin toteutus, havainnot ja johtopäätökset kuvataan arviointikertomusta laajemmin. Arviointimuistio voidaan antaa tarkastuslautakunnan päätöksellä aluevaltuustolle tiedoksi jo ennen arviointikertomuksen julkistamista.
- **Lisätty Tietopyyntö:** Arviointiaiheeseen liittyvä tietyille henkilölle kohdennettu pyyntö. Tietopyyntöön pyydetään vastaamaan oman työn ja työroolin pohjalta. Jokainen vastaajataho on harkittu ja vastausta odotetaan siltä henkilöltä, jolle tietopyyntö on osoitettu. Usein tarkastuslautakunta kohdistaa tietopyyntöjä samasta asiasta organisaation eri tahoille saadakseen tietoa laajasti ja muodostaakseen kokonaiskuvan asiasta.
- **Lisätty Väliarviointi:** Tarkastuslautakunnan tilikauden aikana toteuttama arviointi, jossa tarkastellaan talouden ja toiminnan tavoitteiden toteutumista tilikaudella. Väliarviointista laaditaan arviointiraportti ja se annetaan aluevaltuustolle tiedoksi syyskaudella.

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Kiitos.

Lisätiedot:

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Kari Pentti

p. 050 5590 450

kari.pentti@alavieska.fi

Tarkastusjohtaja

Tarja Lempeä

p. 050 407 2078

tarja.lempea@pohde.fi